

EMMAKRONIEK

onregelmatige
periodiek voor de
emmastraat e.o.



11de JAARGANG NR. 21

TIROL IN DE EMMASTRAAT

Tijdens vakanties in Oostenrijk kopen Jos en Paul van den Berg (Emmastraat 2) wel eens de "TIROLER TAGESZEITUNG". Op een mooie vakantiedag in dat land fotografeerde Jos haar man, die aandachtig het krantje zat te lezen. Op die foto was de naam van de krant duidelijk leesbaar. Voor de gezelligheid stuurden zij die foto naar de redactie, die de foto voorzag van een begeleidende tekst en meteen al de daaropvolgende week in haar krant afdruckte. Jos en Paul namen een abonnement op de zaterdageditie en krijgen sindsdien de krant elke dinsdag thuis gestuurd.

De krant geeft elke zaterdag een luchtfoto van een of ander dorpje in Tirol, waarvan de naam geraden moet worden. Het onderschrift bij de foto geeft enkele vage aanwijzingen. Die waren echter voor Jos voldoende om, na enig speurwerk, de naam van het dorpje "Pians" goed te raden. Als prijs kreeg de "gewinnerin" een mooi boek met fraaie luchtfoto's toegestuurd. Wij wensen haar veel succes bij het oplossen van nog meer "Luftbilderrätsel".

BODY EN SOUL IN DE EMMASTRAAT

Dit jaar werd de CD "BODY AND SOUL" uitgebracht door WIK HORN (piano/leider/arrangeur). De CD bevat 16 nummers in de stijl van de big bands van rond 1940; de meeste nummers werden gearrangeerd door Wik zelf. Ook componeerde hij de 2 nummers "Can't miss you" en "Love is just a funny habit". Ik had het genoeg bij hem thuis de hele CD te mogen beluisteren, waarbij hij een beknopte maar duidelijke toelichting gaf op de verschillende nummers.

Misschien wist u het niet, maar hij is tevens de ontwerper en tekenaar van de kop "EMMAKRONIEK", die al jarenlang uw buurtkrantje siert. Het laatste woord op het lint onder deze kop is geschreven volgens de betekenis van dat woord.

ONZE PLATAAN

Omdat in onze straat al meer dan 30 jaar een plataan staat, raakte ik geïnteresseerd in het LARGO van Händel. Bij uitvoering van dit LARGO wordt het recitatief meestal weggelaten en daarin wordt nu juist een plataan bezongen.

Met enige moeite vertaalde ik het recitatief "Frondi tenere ..." als volgt:

"Zacht gebladerte en schoonheid van mijn geliefde plataan, door u schittert het noodlot."

"Mogen donder, bliksem en stormen nooit de dierbare vréde schenden, noch erin slagen haar wreed te ontwijden."

Vrienden hielpen mij aan de vertaling van de ARIA "Ombra mai fu...":

"Nooit was de schaduw van een boom lieflijker".

BIOREGULATOR

De handleiding bij deze ring met metalen knoppen vermeldt een spanningsverschil van 6 mV tussen de knoppen en verder een magnetisch veld, waarvan de sterkte niet wordt opgegeven. Iemand, die deze ring voortdurend droeg, stelde mij in de gelegenheid een en ander te onderzoeken in een laboratorium te Utrecht. Een spanningsverschil tussen de beide knoppen was zelfs met gevoelige apparatuur niet aantoonbaar. Het magnetisch veld was niet sterker dandaf van de aarde ter plaatse. Metingen aan dezelfde ring terwijl die aan de pols van de proefpersoon zat, leverden hetzelfde resultaat. Wie baat heeft (gehad) bij het dragen van deze ring, moet het metaal niet te veel in contact laten komen met de huid. Het is mij opgevallen, dat de ring ook wel door mannen wordt gedragen.

WONDERBLOED OF SYNTHETISCH MENGSEL?

In de kathedraal van Napels bevindt zich in een kluis een ampul met bloed van de H. Januarius. Hij werd bij christenvervolgingen ont- hoofd op 19 september 305 en is thans de schutpatroon van Napels. Normaal bevindt dit bloed zich practisch het hele jaar door in vaste toestand. Op bepaalde dagen van het jaar wordt de inhoud vloeibaar. Eind mei van dit jaar werd de ampul uit de kluis gehaald en getoond aan de Grootmeester van de Maltezer Orde. Daarop werd het bloed weer vloeibaar aldus een krantebericht. Drie Italiaanse on- derzoekers Garlasschelli, Ramacini en Della Sala kregen van de kerkelijke autoriteiten geen toestemming het bloed te onderzoeken. Dit bericht deed mij denken aan een verschijn- sel, dat bekend staat onder de naam "thixotro- pie". Een dunvloeibare thixotrope vloeistof in een reageerbuis wordt na enige tijd staan min of meer vast: er is dan een geltoestand ont- staan. Bij daarna voorzichtig ondersteboven kantelen van de reageerbuis blijft de substan- tie gewoon hangen. Door even te schudden wordt alles weer vloeibaar. Door de vloeistof daar- na enige tijd met rust te laten, ontstaat weer de geltoestand. De hiervoor benodigde tijd, de geleringstijd, varieert van ongeveer 1 minuut tot enkele uren, afhankelijk van de samenstel- ling. Men kan dit proces (vloeibaar maken en weer vast laten worden) eindeloos herhalen. Een bij chemici alom bekend thixotroop systeem bestaat uit zeer kleine plaatvormige deeltjes ijzeroxide in water. Het ijzeroxide is zo fijn verdeeld, dat het niet naar de bodem zakt en dat de vloeistof helder lijkt. Door toevoeging van wat keukenzout kunnen de plaatjes contact met elkaar gaan maken; hiendoor ontstaat een sponsachtig netwerk, dat de vloeistof tussen de mazen vasthoudt. Aldus ontstaat de geltoe- stand. Dit gebeurt sneller, naarmate meer keu- kenzout wordt toegevoegd. Door schudden worden de contacten tussen de plaatjes weer verbroken en wordt alles weer dunvloeibaar. Ook protoplasma en sommige soorten drijfzand zijn thixotroop; dat geldt eveneens voor druk- inkt en verf. Verf moet gelijkmatig kunnen wor- den uitgestreken. Het strijken met de kwast (= bewegen) verbreekt het netwerk van de gel- toestand en maakt de verf dunvloeibaar. De tijd benodigd voor het daarna weer vast worden moet juist lang genoeg zijn om eventuele strepen de

gelegenheid te geven, vlak uit te vloeien over het oppervlak. Ook mag de geleringstijd weer niet zo lang zijn, dat op een verticaal oppervlak "druijpers" ontstaan. Verf echter, die onmiddellijk geleert, is niet bruikbaar. Is het bloed van de H. Januarius eigenlijk een synthetisch thixotroop mengsel, dat bij het uit de kluis halen in beweging komt en daardoor vloeibaar wordt?

CAFE

Ik ging eens naar een bruin café, mijn zusjelijef reed met mij mee. Het werd een dolle avondtoen, die wil ik nooit meer overdoen. Zij nam een glaasje appelsap en at daarbij een warme hap. Ik dronk een glaasje Buckle bier, dat kreeg ik van de herber gier. Mijn zusje moest toen huiswaarts gaan, haar man die had een drukke baan. De maan scheen helder, de weg was breed, haar taxi spoedig huiswaarts reed. De bar was dun bezet dat uur, een jonge vrouw dat was mijn buur. Zij nam een teugje cola-tic en keek naar mij met zwoele blik. Ik dacht aan een pleziertje en nipte aan mijn biertje. Zij vroeg of ik geen honger had en streek meteen mijn haren glad. Ik voelde mij in 't groene dal, maar vond dat wel wat al te mal. Ik was heel blij, dat niemand keek, endkwam dus spoedig weer op streek.

(Wordt vervolgd)

DUIVELSAUS

Dit is een pittige saus, die vooral wordt ge- geven bij gevogelte en wildgerechten. Zij be- staat voor de helft uit witte wijn en voor de rest uit bruine jus en nog 17 andere ingre- diënten. De bereiding van dit sausje kost on- geveer 1½ uur (met voortdurende aandacht). Een tante van mij, die dit sausje elke zaterdag klaarmaakte, vertelde mij, dat ze bij het weg- spoelen van het laatste restje altijd een akelig lachje hoorde. Ik heb haar uitgelegd, waarom dit altijd gebeurde op zaterdag (Saterdag) en ik adviseerde haar, een andere dag te kiezen. Op vrijdag mocht zij (indertijd) geen vlees eten;

duivelsaus op zondag maken vond zij ongepast. Daar zij 's maandags geen tijd had, probeerde zij de nog resterende dagen dinsdag, woensdag en donderdag. Ook toen gebeurde er telkens iets als zij een laatste restje duivelsaus wegspoelde: dinsdags hoorde zij marsmuziek, woensdags voelde zij zich verkwikt en werd zij kooplustig en donderdags hoorde zij een dof gerommel. Toen heb ik haar uitgelegd, dat die gebeurtenissen samenhangen met de Franse benamingen voor die 3 dagen; (de door haar gebruikte witte wijn kwam uit Frankrijk). Sindsdien maakt zij geen duivelsaus meer.

FEIT OF FANTASIE?

- * Oudere Leidenaren lijken veel op oudere mannen uit Malaga. Toeval?
- * Amerikanen (vooral die uit Texas) steken vaak hun onderlip vooruit bij het spreken; zij vertonen dan de zgn. "kluslip". Britten hebben daar minder last van.
- * Na de Roermondse aardbeving van 13 april dit jaar, klemde mijn schuurdeur niet meer. Post hoc, propter hoc?
- * Glas, dat te groot is voor de normale glascontainer, kan gedeponereerd worden in een grote open bak bij de Leiderdorpse Gemeentebedrijven. Negeer dan het bordje "VERBODEN TOEGANG" en bescherm uw ogen.
- * In films zie je de laatste tijd vaak iemand een filtersigaret opsteken. Na een paar trekjes zonder te inhaleren wordt de sigaret dan uitgemaakt of verdwijnt de filmster uit het beeld. Zelfs Columbo (die altijd sigaren rookt) zag ik zowaar een sigaret opsteken. Sluikreclame?
- * Bij het TV-weerbericht van BRTN 1 verschijnt links onder op het scherm een kadertje met daarin gegevens zoals bijvoorbeeld:
P = 1038 hPa; R.V. = 80%. De weerman geeft daar geen commentaar bij; voor Belgen is dat kennelijk niet nodig.

* Nieuwslezers van het Belgische TV-journaal moeten hun hoofd scheef of voorovergebogen houden als zij een bril dragen. Zij voorkomen daarmee reflecties, die een gevolg kunnen zijn van een gebrekkige lichttechniek!

SCHEURKALENDER

Zoals ma de liefjes ziet.
Ziet pa de liefjes niet.

Flora Bloemhuysen

VOETBALLEER EN FASENLEER

Een voetbal heeft tegenwoordig meestal 12 zwarte vijfhoeken en 20 witte zeshoeken. De bal heeft 60 hoekpunten en in totaal 90 enigszins gebogen ribben. Deze aantallen voldoen precies aan de zgn. veelvlakregel van Euler (1707-1783):

$$Z + H = R + 2$$

$$32 + 60 = 90 + 2$$

Z = aantal zijvlakken
H = aantal hoekpunten
R = aantal ribben.

Deze regel geldt algemeen, dus bijvoorbeeld ook voor een kubus. Er bestaat een koolstofmolekuul (60 atomen) met dezelfde vorm als die van een voetbal.

In de fassenleer (een onderdeel van de fysische chemie) keht men de zgn. fassenregel van Gibbs (1839-1903):

$$F + V = C + 2$$

F = aantal fassen
V = aantal vrijheden
C = aantal componenten.

Water, in evenwicht met ijs en waterdamp bestaat uit 3 fassen en 1 component. Dus V = 0 m.a.w. er zijn geen "vrijheden". Noch de temperatuur, noch de druk kunnen vrij worden gekozen zonder dat een van de fassen verdwijnt. (Dieper kan ik hier niet op ingaan). De uiterlijke overeenkomst tussen de regel van Euler en de regel van Gibbs vind ik hoogst merkwaardig.

EEN ONTBREKEND GEGEVEN

"Men moet een gegeven in de bek kijken."
(Ziet ook u hierin het paard niet?)

LIMERICKS

In het RIJMWOORDENBOEK van Jaap Bakker (1987) komt de volgende zin voor: "De limerick is in de poëzie wat 'Für Elise' is in de muziek." Een nadere toelichting ontbreekt.

DIMLICHT OVERDAG?

Dat kost 0,1 liter benzine per uur en 2% meer benzine bij 50 km per uur.

DEED NOSTRADAMUS VOORSPELLINGEN?

De Franse arts Michel de Nostre-Dame (1503 - 1566) gaf almanakjes uit en schreef o.a. een boekje over schoonheidsmiddelen en het inmaken van fruit. In een boek met 10 hoofdstukken schreef hij ruim 900 vierregelige verzen (kwatrijnen), die nog steeds als voorspellingen worden beschouwd. Zijn Frans is gebrekkig en doorspekt met ongebruikelijke woorden. Twee voorbeelden zijn:

Kwatrijn III,65:

Quand le fepulchre du grand Romain trouné,
Le iour apres fera efleu Pontifice,
Du Senat gueres il ne fera prouvé,
Empoisonné, fon fang au facre fcyphé.

(N.B. "trouné" is een onbekend woord)

Kwatrijn X,74:

An revolu du grand nombre septiesme,
Apparoistra au temps jeux d'Hecatombe,
Non Esloigné du grand eage milliesme,
Que les entrez sortiront de leur tombe.

Wat voorspelde hij hier en voor welk jaar? Hoe moeten zijn kwatrijnen ontcijferd worden? Over Nostradamus en zijn kwatrijnen zijn meer dan 1000 boeken geschreven. Elke schrijver gebruikt zijn eigen methode van ontcijferen; daardoor kunnen uit een bepaald kwatrijn wel 4 verschillende voorspellingen geconstrueerd worden.

Over Nostradamus heb ik 3 boeken doorgebladerd en het 4de, dat van de Engelse schrijvers Hewitt en Lorie, heb ik bestudeerd, zij het met enige moeite; want hun methode van ontcijferen is ondoorzichtig.

Hun werkwijze is ongeveer als volgt. De letters van het kwatrijn worden zodanig opnieuw gerangschikt, dat na toevoeging van een aantal letters een anagram ontstaat, dat zinnig is. Zo ontstaat een Franse tekst, die vervolgens in hedendaags Engels wordt vertaald. Sommige letters worden vervangen door hun rangnummer in het alfabet (a=1, b=2, enz.) en daaruit ontstaat dan na enig geknutsel een datum. Zo ontstaat tenslotte een gedateerde voorspelling.

Uit het verkregen anagram wordt weer een nieuw anagram gemaakt, enz. Zo ontstaan uit één en hetzelfde kwatrijn (in dit geval III,65) de voorspellingen: Paus Paulus VI sterft op 6 augustus aan een hartaanval; Johannes Paulus I sterft aan uremie; Mehmet Ali Agca pleegt een aanslag op Johannes Paulus II. (De naam van de vader halen zij letterlijk uit kwatrijn III,65). Ook zou Charles, Prins van Wales, op 2 mei 1992 koning van Engeland worden. (Deze laatste

voorspelling is niet uitgekomen; het boek van Hewitt en Lorie werd geschreven vóór 2 mei 1992).

In kwatrijn X,74 (zie kolom 1) zou Nostradamus voorspeld hebben, dat San Francisco op 8 mei 1993 om 19.05 u getroffen zal worden door een aardbeving. Met deze interpretatie lopen de schrijvers een groot risico, daar eenieder deze voorspelling t.z.t. kan controleren. Hun boek staat vol met onduidelijkheden en geknoei.

Naar mijn mening deed Nostradamus geen enkele voorspelling en was dat ook niet eens zijn bedoeling indertijd. Al die zogenaamde voorspellingen zijn louter een gevolg van "hineininterpretieren" door allerlei auteurs.

Nostradamus maakte zich echter verdienstelijk, door het met succes bestrijden van de pest in zijn land.

LEIDS VAN VROEGER

Van een hoogbejaarde Leidenaar, die tijdens zijn jeugd in de omgeving van de Leidse Groenesteeg woonde, kreeg ik op mijn verzoek een lijst met woorden, die nu bijna niet meer in Leiden gebruikt worden. Uit zijn lijst koos ik onderstaande woorden:

- rinkel - zwart gebakken spek.
- peveren - peuren.
- uf - slechte koffie.
- strontzoekers - mensen, die voor geld hondkeutels aan leerfabriek leverden.
- smierik - gekookte varkensstaarten.
- klontloper - iemand, die vochtig geworden zuurtjes kocht.
- meuje - tante.
- naatschuijer - handdoek.
- zemelnaaier - een langzaam iemand.
- zemelennaaijer - zedige, vervelende vent.
- pastemoris* - zitvlak.

*) Ik vermoed, dat dit woord verwant is aan het Latijnse woord "postremorum" = achterhoede.

(Deze woorden dateren uit de tijd van olim, toen kippetjes keurslijven droegen).

Met vrolijke groeten,

VOORN VAN BIELANDT

Michaël Voorn
Emmastraat 4
2351 HB LEIDERDORP
071 - 895506